

TIKKAKOSKI, VIESTIKOELAITOS

Ilmavoimien suuri varuskunta sijaitsee Jyväskylän lentokentän tuntumassa Tikkakoskella. Saman kiitoradan toisella puolella on siviili-liikenteen lentoasema ja toisella puolella suuri tarkoin vartioitu sotilasalue.

Suomen ilmavoimien kaikkien lennostojen päätukikohdat ovat samalla tavoin siviilikenttien yhteydessä. Tikkakosken metsien ja kallioiden kätkössä on muun muassa ilmavoimien maanalainen päämaja ja tiedustelua harjoittava tukilentolaivue. Mutta niitäkin salaisempi on Viestikoelaitos, lyhennettynä VKoeL.

Jo laitoksen nimikin on harhautusta. Sen tärkein tehtävä on ennakkovaroituksen antaminen Suomeen kohdistuvasta sotilaallisesta uhasta. Viestikoelaitos harjoittaa signaalitiedustelua. Se kuuntelee rajojemme ulkopuolista sotilaallista viestiliikennettä.

VKoeL koordinoi myös elektronista sodankäyntiä ja osallistuu tilannekuvan muodostamiseen ja ylläpitoon maamme ympäristön

sotilaallisista tapahtumista. Viestikoelaitoksella on toimipisteitä eri puolilla maata, myös merivoimien yhteydessä.

Vuonna 2004 Viestikoelaitoksen henkilöstön määrä oli 125 ja budjetti 12,2 miljoonaa euroa. Ilmassa tapahtuvaa signaalitiedustelua VKoeL harjoitti muun muassa erikoisvarustetulla Fokker 27-koneella, tyyppimerkinnältään FF-1. Matkustajakoneesta modifioitu tiedustelukone kuitenkin tunnetaan paremmin lempimellä Piikkisika. Syynä nimeen ovat antennit, joita koneen mahapuoli on tökitty täyteen.

Monet muut ilmavoimien pienemmät koneet voidaan varustaa siipien alle kiinnitettävillä tiedustelukaseteilla, joilla kerätään tietoja valtakunnanrajan takaisesta sotilaallisesta viestiliikenteestä. Tiedustelukasetit kertovat myös tutkien signaaleista ja sopivissa olosuhteissa niiden kameroilla saa viistoon otettuja valokuvia melko kaukaakin naapurin puolelta.

Viestikoelaitoksen matalassa maanpäällisessä rakennuksessa kapteeni Juutilainen lajitteli eri pinoihin viimeisen vuorokauden aikana siepattuja Venäjän armeijan viestiliikenteen sanomia. Niitä oli ehditty purkaa koodauksesta vasta hyvin kursorisesti.

– Näissä maavoimien sanomissa ei taida olla mitään erikoista, kapteeni lausahti ja siirsi isolla kirjoituspöydällään olevaa paksua paperinippua sivummalle.

– Ei varmaankaan, totesi Juutilaista vastapäätä istuva nuori yliluutnantti Pekuri. – Siellä on pari pienempää sotaharjoitusta menossa, mutta ne ovat niitä prikaatien jokavuotisia syysmanööverejä. Prikaatitason radioliikenteen koodit on saatu murrettua jo ajat sitten ja sanomat on nopeasti avattavissa. Kaikki kyllä käydään ajallaan läpi.

Yliluutnantti Pekuri oli nuoresta iästään huolimatta Suomen arvostetuimpia matemaatikkoja. Hänellä oli tohtorin tutkinto ja hän

toimi myös Helsingin yliopiston dosenttina. Sotilasarvonsa hän oli hankkinut käymällä niin sanotun jälki-RUK:in Haminassa. Entisenä nörttinä Pekuri oli sinut myös tietokoneiden kanssa.

Hän johti Viestikoelaitokselle siepattujen salasanomien avaamista. Koodinpurkajien suljetussa piirissä ketään ei häirinyt se, että yliluutnantti Pekurilla oli alaisinaan useita majureita ja kapteeneja.

Kapteeni Juutilainen ei kuitenkaan kuulunut Pekurin alaisiin. Hänen tehtäviinsä kuului purettujen viestien analysointi ja tietojen toimittaminen tarvittaessa ylemmille portaille, joukoille tai vaikkapa pääesikunnan tiedusteluosastolle.

– Mutta Suomenlahdella on ollut viime päivinä poikkeuksellisen vilkasta, Pekuri huomautti ja viittasi kapteenin edessä oleviin papereihin. – Kiinnittäisin erityistä huomiota siihen, että Venäjän erikoistiedustelujoukkojen radioliikenne on taas käynnistynyt Kronstadtista. Mehän ehdittiin luulla, että ne spetsnazit olisi siirretty Pietarin tuntumasta kokonaan Petsamoon.

– Liittyisikö liikenteen alkaminen jotenkin siihen uuteen pienoissukellusveneeseen, jota Kronstadtissa huhutaan kehiteltävän nimenomaan spetsnazien käyttöön?

– Tarkoitat kai sitä Triton-NN-nimellä tunnettua vedenalaista. Sehän taitaa olla vasta prototyyppiasteella. Ainakaan toistaiseksi avatuissa viesteissä ei mainita minkäänlaista sukellusvenettä. Mutta niissä on kyllä epämääräisiä viittauksia Suursaareen ja Ahvenanmaahan. Pitäisikö ilmoittaa tiedusteluosastolle ja vastavakoilulle?

– Eipä hätäillä, Juutilainen toppuutteli. – Kyseessähän saattaa olla spetsnazin pienimuotoinen harjoitus, jossa Ahvenanmaa on mukana vain kartalla. Tarkoiton, että kaverit nousevat yön pimeydessä maihin Suursaareen, joka kuvaa Ahvenanmaata.

Pekuri nyökkäili hyväksyvästi. Hän oli tottunut luottamaan

kokeneen kapteenin arvostelukykyyn. Tämä jatkoikin kysymällä:

– Lentävätkö koneet ensi yönä?

– FF-1 on parhaillaan ilmassa Suomenlahden pohjukan suunnalla. Se mustaksi maalattu Learjet tekee ensi yönä korvat hörössä tiedustelulennon Kronstadtin kulmilta Suursaaren ohi aina Ahvenanmaalle asti.

– Hyvä, kuittasi kapteeni Juutilainen. – Nukutaan yön yli ja katsotaan aamulla mitä haaviin on kertynyt.

ENSIMMÄINEN OSA

Onni potkii

HELSINKI, KAHVILA URSULA

Meri kimalteli upeasti syysauringon kilossa. Särkänlinnan suunnasta kävi hienoinen tuulenvire, mutta sekään ei tuntunut ilman lämpöä juuri viilentävän. Aivan rannalla eteläisessä Helsingissä sijaitsevan kahvilaravintola Ursulan ulkopöydätkin olivat melkein täynnä, vaikka oli arkipäivä ja syyskuu jo hyvässä alussa.

– Arvasinhan minä, että se päättyy verilöylyyn, sanoi sektorinjohtaja ja laski ravintolan pöydältä nappaamansa sanomalehden kädestään.

– No, sinähän se aina kaiken arvaat ja tiedät jo etukäteen, lausahti vastapäätä istuva pääesikunnan tutkintaosaston päällikkö alaiselleen ja jatkoi kanelilta tuoksuvan korvapuustinsa mutustelua. Kahvia hörpättyään eversti jatkoi:

– Etkös sinä ole vielä lukenut tiedusteluosaston tarkkaa raporttia tuosta Beslanin koulukaappauksesta? Minähän toimitin sen sinulle käteen jo eilen juuri ennen töistä lähtöä.

– En ole ehtinyt. Meillä oli eilen Soilen kanssa ilta oopperassa

ja aamupäivä meni tänään niiden Kiinan suurlähetystön katolle ilmestyneiden uusien antennien kanssa, vaikka koko homma ei olisi oikeastaan minulle kuulunutkaan.

– Älä aina ruikuta, eversti ojensi. – Tiedät ihan hyvin, että vähäisten voimavarojemme takia jokainen joutuu aina silloin tällöin ylittämään oman tonttinsa rajat.

– Tiedän sen turhankin hyvin, myönsi sektorinjohtaja, jonka katse oli kiinnittynyt kapeaan salmeen työntyvään isoon purjeveneeseen. – Ainakin viisikymmentäjalkainen, puolet suurempi kuin minun entinen veneeni.

Eversti ja sektorinjohtaja olivat lähteneet puolisen tuntia sitten Kaartin korttelista perinteiselle päiväkävelyilleen, jonka he päällikön ehdotuksesta tekivät yleensä silloin kun tilanne näytti erityisen kinkkiseltä. He olivat havainneet, että reipas nousu Tähtitorninmäelle selvitti kummasti ajatuksia. Heidän lenkkinsä päätepiste oli tavallisesti Haaksirikkoisten patsas.

Patsaalla oli heille aivan oma sanomansa: armotonta merta vastaan epätoivoisesti kamppailevien haaksirikkoisten tilanne saattoi sittenkin olla vaikeampi kuin monimutkaisiin operaatioihinsa sotkeutuneilla Suomen armeijan vastavakoilumiehillä. Usein eversti ja sektorinjohtaja olivat palanneet patsaalta hymyssä suin ja uusia vastustajan kannalta pirullisia ideoita pursuen.

Mutta tänään he olivat lähteneet kävelylenkille, vaikka kaikki tuntui olevan järjestyksessä. Muutama isompi operaatio oli juuri saatu hoidetuksi menestyksellisesti loppuun ja tiedustelutoiminta Helsingissä oli hiljentynyt huomattavasti. CIA oli lamassa, koska sen tiedusteluaseman päällikkö oli joutunut lähtemään maasta. Venäjän sotilastiedustelu GRU:llakin tuntui olevan johtoajatus kateissa, vaikka rutiinihommat tietenkin hoidettiin, tosin usein pienessä hönössä.

Vain Kiina hieman pullisteli.

Haaksirikkoisten patsaalla eversti olikin kauniiseen ilmaan viitaten ehdottanut, että reippailua vielä jatkettaisiin ja käytäisiin kahvilla Ursulassa. Sektorinjohtajalle tällainen käsky tietenkin sopi mainiosti.

Jo Tähtitorninmäeltä laskeuduttaessa miesten keskustelu oli kään-
tynyt kaksi päivää sitten Venäjän Pohjois-Ossetiassa verisesti päät-
tyneeseen Beslanin koulukaappaukseen, joka oli käynnistynyt heti
lukukauden alettua syyskuun ensimmäisenä päivänä. Kolme päivää
kestänyt kaappaus päättyi Venäjän erikoisjoukkojen rynnäkköön,
jossa käytettiin jopa panssarivaunuja ja liekinheittämiä.

Panttivankeja kuoli 330. Heistä 156 oli 7–11-vuotiaita koululaisia.
Kolmestakymmenestäkahdesta kaapparista vain yksi jäi henkiin.
Venäjän erikoisjoukkojen sotilaista kuoli ainakin kymmenen ja useita
kymmeniä haavoittui.

Beslanin keskikoulu numero ykköseen kaapattujen yli tuhannen
ihmisen vapauttamisyritykseen olivat osallistuneet Venäjän erikois-
joukoista ainakin spetsnazit, Omon, Alfa ja Wypel. Saatujen tietoi-
den mukaan nämä olivat jossakin vaiheessa ampuneet myös toisiaan.

Yhdysvaltain presidentti George W. Bush oli tarjonnut Venäjälle
kaikkea mahdollista apua kaappauksen lopettamiseksi, mutta sitä
Venäjän kunnia ei tietenkään sallinut vastaanottaa.

Sektorinjohtaja laski tyhjäksi juodun kahvikuppinsa pöydälle ja
jatko Beslanin verilöylystä käytyä keskustelua:

– Milloinkohan Venäjällä oikein mahtaa rauhoittua?

– Sitäkö sinä pitäisit hyvänä tilanteena meidän kannalta? eversti
kysäisi.

– Tietenkin, tuhahti nuorempi vastavakoilumies. – Kun tilanne
normalisoituu, niin varmaan meidänkin hommat helpottuvat.
Venäjä tulee omaksumaan länsimaiset käytöstavat.

– Vain niin sinä kuvittelet, eversti tuumaili suu virneessä.

– No mitenkähän herra eversti sitten näkee tilanteen kehittyvän tulevaisuudessa?

Tutkintaosaston päällikkö nappasi viimeisen nokareen korva-
puustista suuhunsa, mielti hetken merelle tuijotellen ja sanoi sitten
hiljaisella äänellä:

– Jos olen oikein tulkinut lukemaani historiaa, niin saatuaan
maan sisäisen järjestyksen kuntoon, Venäjä suuntautuu ulospäin.
Seuraa imperiumin vastaisku eli yritys ottaa takaisin tsaarien ja Sta-
linin aikoinaan valloittamat alueet.

Nyt oli sektorinjohtajan vuoro miettiä. Hän jatkoi sitä hetken
tulematta mihinkään tulokseen ja päätyi vain kysymään:

– Oletko todella noin pessimistinen?

– Tämä on realismia, poikaseni.

Kaksikko lähti palaamaan työpaikalleen kävellen suoraan Kaivo-
puiston halki. Kun he olivat päässeet Venäjän lähetystön tontin
kulmalle, sektorinjohtaja kysäisi:

– Jos olet oikeassa, niin mistä uskot Putinin aloittavan valta-
kuntansa laajentamisen entiselleen, Suomesta vai Baltian maista?

Nyt everstin ei tarvinnut edes miettiä:

– Suomen puolustus on kunnossa ja toivottavasti pysyykin. Baltian
mailla ei ole puolustuskykyä, mutta nehan liittyivät maaliskuussa
Natoon. Putin aloittaa jostain helpommasta. Tiedätkö mitä tarkoittaa
Novorossija?

– Jotain uutta Venäjää tai sen tapaista.

– Siis et näytä tietävän. Novorossijaksi kutsuttiin tsaarien aikaan
alueita, jotka ruhtinas Grigori Potemkin 1700-luvulla valloitti rakas-
tajattarelleen keisarinna Katariina Suurelle.

Nyt sektorinjohtajakin pääsi kartalle:

– Tarkoitat siis Krimin niemimaata ja sen pohjoispuolella olevia maita, jotka nykyisin kuuluvat pääosin Ukrainaan.

– Juuri niin. Erityisesti Putinia varmasti potuttaa se, että Venäjän Mustanmeren laivaston tärkeimmät tukikohdat ovat Krimillä vuokramaalla.

– Krimin niemimaa olisi siis ensimmäinen kohde, oivalisi sektorinjohtaja.

– Niin olisi, eversti vahvisti. – Ainakin silloin jos minä olisin Putinin pöksyissä.

Miehet harppoivat portaat ylös Tähtitorninmäelle, mutta eivät kääntyneet enää Haaksirikkoisten patsaan suuntaan, vaan jatkoivat suoraan puiston läpi kohti pääesikuntaa. Kun sektorinjohtaja oli saanut hengityksensä tasaantumaan, kysäisi hän vielä esimieheltään:

– Kauanko luulet kestävän siihen, kun Venäjä ryhtyy yrittämään laajentumistaan?

– Se riippuu paljon öljyn ja kaasun hinnoista. Jos raakaöljyn hinta pysyy yli sadassa dollarissa tynnyriltä, niin uskoisin Putinin pullistelun alkavan noin kymmenen vuoden kuluttua.

– Mutta se ei kohdistu meihin? varmisteli sektorinjohtaja.

– Ei ehkä suoraan, mutta operaatiot Novorossijan suunnalla tietysti kiristävät tilannetta koko Euroopassa ja ehkä koko maailmassakin. Silloin punnitaan Nato ja Euroopan unioni.

– Sinä sitten pilasit tämän kauniin päivän, nuhteli sektorinjohtaja, kun he laskeutuivat jyrkkää hiekkatietä kohti Kaartin korttelia.

Eversti oli sanomaisillaan jotain, kun hänen kännykkänsä alkoi soittaa Porilaisten marssia. Kun eversti oli saanut puhelimen korvalleen, sektorinjohtajakin kuuli kuinka Sirkka kailotti luurista:

– Missä perkeleessä te olette olleet? Täällä on piru irti!

Tehokas ja viehättävä Sirkka oli päällikön suosiossa, joten eversti tyytyi vain toteamaan rauhoittavasti:

– Ottakaa se irtopiru kiinni. Me olemme siellä parissa minuutissa.

I .

Eversti survaisi kännykän takkinsa rintataskuun, kaivoi ID-korttinsa esiin ja ryntäsi pitkin harppauksin kohti pääesikunnan porttia. Sektorinjohtaja seurasi puolijuoksua perässä.

Portille tultuaan eversti kiersi valvomon kautta ja huudahti panssarilasin takana päivystävälle vartiomiehelle:

– Mitä tutkintaosastolla on tapahtunut?

– Ei kai mitään ihmeellistä, vastasi vartija hämmästyneen näköisenä. – Ei ainakaan minun tietääkseni.

Eversti jatkoi menoaan ja sektorinjohtajalla oli täysi työ pysytellä kintereillä. Vielä pari automaattista tarkastuspistettä ohitettuaan he tulivat osaston ovelle. Sirkan lisäksi vastassa oli ylikomisario Rissanen. Kumpikin näytti hätäntyneeltä.

– Onko kahvinkeitin kaatunut? hihkaisi eversti.

Sektorinjohtaja katsoi aiheelliseksi olla yhtä reipas kuin päällikkönsä:

– Vai onko naistenvessasta loppunut paperi?

Sirkka ei saanut sanaa suustaan ja vanha konkari Rissanenkin vain pudisti tyynesti päätään.

Tutkintaosaston päällikkö otti johdon käsiinsä:

– Mennään nyt minun huoneeseeni, niin kerrotte siellä kaikessa rauhassa mistä täällä oikein on kysymys.

– Mars, mars, vauhditti sektorinjohtaja.

Sirkka hyppäsi everstin eteen, levitti kätensä sulkeakseen tämän tien ja kiljaisi:

ylipäällikön kanssa.

Sitten eversti lähti loikkimaan virkahuonettaan kohti. Ovi oli raollaan, mutta hän kopautti siihen kuitenkin varmuuden vuoksi ja astui sisään. Presidentti Tarja Halonen ja adjutantti everstiluutnantti Kim Mattsson seisoivat kirjoituspöydän edustalla.

Eversti jämähti tiukkaan asentoon, ilmoittautui ylipäällikölleen ja toivotti tämän tervetulleeksi pääesikunnan tutkintaosastolle. Sitten hän jatkoi:

– Pyydän anteeksi, että en ollut heti tavattavissa. Kävin valvomassa erästä operaatiota tuolla Yhdysvaltojen ja Venäjän suurlähetystöjen suunnalla. Siellä kun riittää aina kaikenlaista kuhinaa.

Tutkintaosaston päällikkö oli toki tavannut Halosen ennenkin ja adjutantti Mattssonia hän saattoi pitää melkein kaverinaan. Onneksi Halonen näytti olevan erinomaisella tuulella. Hän kertoi, että he olivat käyneet ennalta sovitulla vierailulla puolustusvoimien komentajan ja pääesikunnan päällikön luona. Asiat oli kuitenkin saatu hoidetuksi odotettua nopeammin, joten TP:n ohjelmaan oli jäänyt aikaa yli puoli tuntia.

Adjutantti Mattsson innostui jatkamaan kertomusta:

– TP sanoi minulle, että nyt hän haluaa nähdä pääesikunnan salaisimman paikan. Enkä minä keksinyt muuta kuin tämän sinun putiikkisi. Supohan on tutkintatoimistoon verrattuna kuin esiintymislava ravintola Kappelin edustalla.

Halonen hymyili salaperäisesti ja nykäisi adjutanttiaan hihasta:

– Kuule Kim, voisitko käydä tutustumassa tutkintaosaston sosiaalitaloihin. Minulla olisi everstille hieman kahdenkeskistä asiaa, kun nyt satumme täällä olemaan.

Nyt hämmästyivät sekä eversti että adjutantti. Mattsson oli kuitenkin heti tilanteen tasalla:

– Selvä, käyn tarkastuskierroksella. Ilmoittakaa kun olette valmiit.

Adjutanttin kadottua eversti pyysi presidenttiä istumaan vieras-tuoliinsa ja tiedusteli:

– Maistuisiko ylipäällikölle kahvi?

– Joimme juuri kahvit komentajan huoneessa, Halonen ilmoitti, eikä istunut tarjottuun tuoliinkaan. – Minulla olisi esittää everstille vain pieni pyyntö. Se on henkilökohtainen ja hyvin luottamuksel-linen.

Eversti ehti miettiä pitäisikö hänen peruuttaa kahvinkeitto ja pullanhaku, mutta tajusi että se oli jo myöhäistä. Kahvit juotaisiin omalla porukalla Halosen häivytyä.

2 .

Tutkintaosaston päällikkö odotti kärsivällisesti ylipäällikön aloittavan. Halosella meni hetki, kun hän mietti miten sanansa asettaisi. Sitten hän alkoi pohjustaa asiaansa:

– Jos olen oikein ymmärtänyt, niin everstillä on erilaisia yhteyksiä tietojen hankkimiseksi. Sellaisia kontakteja, joista minä en tietenkään halua tietää yhtään mitään, mutta joita voisi hyödyntää eräässä minua ja koko Suomea auttavan asian hoitamisessa. Kuulin presidentti Koivistoltakin, että hän sai teiltä usein tietoja itseään kiinnostavista asioista.

Eversti naurahi:

– Kyllähän me hankimme Koivistolle aina silloin tällöin tietoja. Erityisen kiinnostunut hän tuntui olevan merisodankäynnistä. Millaisesta asiasta nyt on kyse?

– Putinista, Venäjän presidentistä Vladimir Putinista.

– Ja mitä hänestä? Historiaa vai nykypäivää? eversti halusi täsmennystä.

– Ei oikeastaan kumpaakaan, vaan pikemminkin tulevaisuutta. Ehkä minä selitän vähän laajemmin. Minulla ja Putinilla on toimivat suhteet, kuten maan etu tietysti vaatii. Tulimme melkein samaan aikaan presidenteiksi ja vierailin Moskovassa ensimmäisen kerran heti kesäkuussa vuonna 2000. Tapaamisten lisäksi pidämme yhteyttä puhelinkeskusteluilla. Ne järjestyvät aina parin päivän varoitusajalla. Olemme molemmat työläisperheestä, laitakaupungin lapsia. Lisäksi olemme kumpikin opiskelleet oikeustiedettä. Meillä on siis yhtymäkohtia, jotka helpottavat kanssakäymistä.

Eversti nyökkäili ja ylipäällikkö jatkoi:

– Emme suinkaan ole aina asioista samaa mieltä, mutta mitään ei ole jäänyt hampaankoloon. Putin on auttanut monissa asioissa. Pyynnöstäni hän muun muassa vauhditti Pietarin konsulaattimme rakennuslupa-asioden hoitumista. Ilman hänen puuttumistaan asioihin konsulaattia tuskin olisi saatu vielä tänä vuonna käyttöön.

– Siis hyvin menee, eversti tiivisti.

– Niin voi sanoa. Sinunkaupatkin tehtiin jo varhaisessa vaiheessa. Eikä mitään varsinaista valittamista suhteiden hoidossa ole ilmaantunut tähän päivään mennessä. Mutta olen havainnut Putinissa tapahtuvan koko ajan hienoista muutosta. Ikään kuin hän paisuisi virkakauden edetessä. Alussa hän valitteli sitä, että hänelle asetetaan tsaarien odotuksia, vaikka eihän hän mikään tsaari ole. Pitkiin aikoihin Putin ei ole enää tällaisesta puhunut. Aluksi hän vaikutti suorastaan aralta, mutta nyt hänestä on tullut hyvin itsevarma, joskus jopa pöyhkeä. Minä haluaisin saada tietää mihin suuntaan hän tulee kehittymään ja mitkä asiat siihen vaikuttavat.

– Siis jonkinlaista luonneprofiilia ja ennustetta tulevaisuuden Putinista? – Minä arvasin, että eversti ymmärtää heti tarkoitukseni. Voisin paremmin valmistautua tapaamisiin ja puhelinpalaveriin,

kun tietäisin mitä hänessä on tapahtumassa. Voiko osastonne laatia sellaisen profiilin?

– Voimme vain yrittää parhaamme, tutkintaosaston päällikkö vastasi korostetun vaatimattomasti. – Kuinka kiire asialla olisi?

Halonen kaivoi kalenterin suuresta käsilaukustaan ja vilkuili sitä hetken.

– Seuraava sovittu tapaamisemme on kahden kuukauden kuluttua.

– Kyllä me jotain saamme kokoon jo sitä ennen, eversti lupasi.

– Mutta toimikaa hyvin diskreetisti, presidentti opasti. – En todellakaan halua iltalehtien kertovan, että seurustelen Venäjän valtionpäämiehen kanssa armeijalta saatujen ohjeitten mukaan. Kun saatte muistion valmiiksi, niin toimittakaa se huomiota herättämättä joko ykkösadjutantti Kimille tai lehdistöpäällikkö Maria Roman-tschukille. Haluan kiittää everstiä jo etukäteen isänmaalle tärkeän tehtävän hoitamisesta.

Eversti myhäili tyytyväisen oloisena, mutta alkoi jo samalla miettiä, miten Haloselle annetun lupauksen voisi toteuttaa. Presidentti sen sijaan avasi oven ja kailotti käytävälle:

– Kim, heti tänne! Lähdetään.

3.

Ylipäällikön ja adjutanttin yllätysvierailun päätyttyä eversti kokosi osaston paikalla olleen porukan Sirkkan keittämälle kahville ja syömään Rissasen jostain haalimia pullia, jotka osoittautuivat vielä hiukan lämpimiksi munkkipossuiksi.

Tapansa mukaan Sirkka oli keittänyt hyvin laihaa kahvia. Hän oli päälliköltä oppinut säästämään osaston varoja. Pahvimukia tyhjentäessään eversti suunnitteli laittavansa Sirkkan googlaamaan ja sektorinjohtajan kaivelemaan arkistoja. Näin kootuista tiedoista hän ajatteli itse laativansa Putinin luonnekuvan Haloselle. Toki eversti tiesi Suomessa olevan useitakin henkilöitä, jotka olivat tunteneet Putinin tämän Pietarin aikoina, mutta heidän tietonsa olivat tähän tarkoitukseen jo vanhentuneita ja monesti esillä olleita.

Possut oli syöty ennen kuin eversti ehti pussille. Hän ravisteli hetken tyhjää sokerista possupussia kuin mietintäesinettä. Jotenkin se auttoi ymmärtämään, että hänen kaavailemallaan tavalla ei syntyisi

presidenttiä tyydyttävää Putin-pakettia. Oli keksittävä jotain aivan muuta. Eikä siihen kauan kulunutkaan.

Kahvihuoneesta lähtiessään eversti tiesi jo mitä hänen oli tehtävä. Hän ottaisi yhteyttä brittien tiedusteluun, josta oli vuosien mittaan ollut monta kertaa hyötyä Suomen tiedustelulle ja vastavakoilulle. Hänen majesteettinsa salaisen palvelun MI6:n päällikkönä Suomen pääkaupungissa sattui vielä toimimaan elegantti nainen, jota Helsingin tiedustelupiireissä kutsuttiin arvostaen Vakoojaladyksi. Eversti tiesi viihtyvänsä hyvin hänen kanssaan. Puhtaasti ammatillisessa mielessä ehkä liiankin hyvin, mutta isänmaan puolesta upseerin oli oltava valmis suuriinkin uhrauksiin.

Eversti ei ollut ehtinyt edes huoneensa ovelle, kun Sirkka ja sektorinjohtaja jo säntäsivät perään. Tietenkin he halusivat saada kuulla, mitä asiaa tasavallan presidentillä oli ollut. Perusteluksi tiedonhalulle sektorinjohtaja esitti:

- Mehän kuitenkin joudutaan ne varsinaiset duunit tekemään.
- Kerro nyt, tyytyi Sirkka kerjäämään. – Kerro, äläkä pihtaa.

Eversti otti kasvoilleen suorastaan ylhäisen ilmeen ja ilmoitti:

– Ylipäällikön antama huipputärkeä, arkaluontoinen ja henkilösalainen tehtävä ei todellakaan ole tarkoitettu teidän märille korville. Joudun hoitamaan sen alusta loppuun itse ja huuleni pysyvät sinetöityinä. Te saatte unohtaa edes nähneenne Muumimamma osastollamme. Sellaista ei ole milloinkaan tapahtunut. Tämä on käsky.

Sirkka ja sektorinjohtaja heittäytyivät murheen murtaman näköiksi. Sirkka vielä ruikutti:

- Meihin ei luoteta tippaakaan.

Tosiasiasa kumpikin oli varsin tottunut vastaavaan menettelyyn. Se oli käytäntö alalla. Kenenkään ei pitänyt tietää enempää kuin kunkin oma työ välttämättä vaati.

Huoneeseen päästyään eversti ryhtyi heti pohtimaan sopivaa paikkaa tapaamiselle Vakoojaladyn kanssa. Hän tiesi, että miljööllä oli merkitystä. Jo se oli tavallaan viesti. Mitä syrjäisempi ja rauhallisempi paikka, sitä diskreetimpi saattoi olla keskustelun sisältö. Kaupungin hällinässä vaihdettiin usein vain rutiininomaisia tietoja, ellei tapaamispaikkana sitten ollut paremman luokan ravintolan kabinetti tai vaikkapa äärimmäinen pöytä Savoy'n terassilla. Viimeksi mainittu vaihtoehto ei vain sopinut enää tähän vuodenaikaan.

Tutkintaosaston päällikkö muisti, että edellisen kerran hän oli lounastanut MI6:n Helsingin tiedusteluosaston päällikön kanssa Herttoniemen kartanon pehtorintuvassa sijaitsevassa ravintola Wanhassa Myllyssä. Tapaaminen oli ollut onnistunut siinäkin mielessä, että Suomen historiaan liittyvät kartanon vaiheet olivat kiinnostaneet ladyä.

Eryityisesti nainen oli kysellyt everstiltä kartanon erästä omistajasta, amiraali Carl Olof Cronstedtista, Ruotsinsalmen meritaistelun sankarista, joka oli kuitenkin luovuttanut Suomen sodassa Suomenlinnan eli silloisen Viaporin taistelutta venäläisille. Syrjään vetäytynyt Cronstedt oli viettänyt lopun elämänsä Herttoniemen kartanossa. Kuinka suurella summalla venäläiset olivat amiraalin lahjoneet, lady olisi halunnut tietää, mutta tähän kysymykseen ei tutkintaosaston päällikkö ollut osannut antaa vastausta.

Kartanotapaamisen aikana brittinainen oli saattanut puhua everstille enemmän kuin oli aikonut ja selvästi enemmän kuin olisi saanut. Ja siitä oli ollut huomattavaa hyötyä.

Nyt eversti aikoi virittää vastaavalla tavalla suotuisan keskusteluympäristön, sillä hän tiesi englantilaisten olevan taitavia juuri henkilöprofiilien laatimisessa. Heillä oli varmaankin jo olemassa laajaan informaatioon perustuva luonneanalyysi Vladimir Putinista.

Sopivina ruokapaikkoina everstin mieleen tulivat Tuusulan Krapihovi ja Kirkkonummen Hvitträsk. Krapihovin ravintola tarjosi suomalaisista perinneruokaa kulttuurimaisemissa. Eversti voisi esitellä brittilädylle muun muassa rakastamansa imelletyn perunalaatikon. Samalla reissulla voitaisiin pistäytyä Sibeliuksen Ainolassa ja ehkä Halosenniemen hirsiateljeessakin.

Myös Hvitträskin kansallisromanttisessa kartanossa oli ravintola, josta sai kunnan ruokaa. Jännittävän talon olivat suunnitelleet arkkitehdit Herman Gesellius, Armas Lindgren ja Eliel Saarinen viime vuosisadan alkuvaiheessa. Rakennusmateriaalina oli käytetty pääosin luonnonkiviä ja hirsyä.

Everstistä molemmat paikat tuntuivat yhtä sopivilta. Ne olivat luonnon helmassa ja eteläisessäkin Suomessa ruska alkoi olla parhaimmillaan. Tutkintaosaston päällikkö päätti soittaa Vakoojaladylle ja antaa tämän valita Tuusulan tai Kirkkonummen.

Eversti otti MI-kuutosien pomon suoran numeron, mutta kukaan ei vastannut. Puhelu siirtyi lopulta Ison-Britannian suurlähetystön keskukseen, mutta suomea puhuva rouva tai neiti sanoi vain, ettei tavoiteltu henkilö ollut nyt tavattavissa. Everstin tiukatessa tarkempia tietoja, keskus arveli tiedusteluaseman päällikön olevan ehkä ruskaretkellä jossain päin Suomea.

Tämän jälkeen eversti yritti tavoittaa Vakoojaladyn lähintä alaista ja seuraavaksi suurlähetystön sotilasasiamiestä, mutta kumpikaan ei ollut työpaikallaan. Ja matkapuhelimiin oli turha soitella, sen tutkintaosaston päällikkö tiesi.

Everstin mieleen hiipi epäily, että jotakin erikoista oli tekeillä, koska lähetystön keskustäti ei osannut sanoa edes sitä, milloin Vakoojalady palaisi mahdolliselta ruskaretkeltään.

Hetken mietittyään eversti soitti ylikomisario Rissaselle ja sanoi:

– Vakoojalady ja koko brittien tiedusteluväen terävä pää näyttää kadonneen. Pistä väkesi selvittämään missä päin he saattaisivat ”ruskaretkellä”. Ota yhteyttä aluetoimistoihinkin.

4.

Mutta ennen kuin Rissasen porukka ehti saada mitään selville, pirahti everstin pöydällä oleva puheensekoittimella varustettu puhelin. Tutkintaosaston päällikkö murahti nopeasti luuriin vain sukunimensä. Langan toisesta päästä kuului karhea miesääni:

– Täällä puhuu komentajakapteeni Saukko täältä merivoimien päävarikolta Kemiön saarelta. Onko minulla kunnia keskustella itsensä lerpahattuosaston päällikön kanssa?

– Kyllä, mutta käykääpä asiaan, eversti totesi. Hän alkoi olla jo hieman kyllästynyt jatkuvaan lerpotteluun, jota varsinkin maa-kunnista yhteyttä ottavat upseerit harjoittivat.

Komentajakapteeni Saukko jatkoi kysymyksellä:

– Mahdetaanko siellä Helsingissä tietää, että meillä on täällä Saaristomerellä parhaillaan menossa merivoimien vuoden pääsotaharjoitus Hirmumyrsky 2004?

– Kyllä täällä tiedetään. Luin siitä Ruotuväki-lehdestä, tutkinta-

osaston päällikkö piruili.

– Mutta sitä ette tiedä, että me nappasimme kiinni kansainvälisen huippuvakoilijan keskeltä suljettua sotilasaluetta, komentajakapteeni ilmoitti selvää ylpeyttä äänessään. – Tai itse asiassa kiinnioton teki vartiokoiramme Ronski. Hänet on palkittu jo kokonaisella nakkipaketilla. Vakoojan apuritkin ovat kiikissä. Mitäs sanotte, herra päälerppa?

– Hienoa, antakaa Ronskille toinenkin nakkipaketti. Mutta mikäs mies se teidän vakoojanne oikein on?

– Herra eversti, ei se ole mikään mies, vaan kovapintainen ja kiukuinen ämmä. Se seisoo tässä vieressäni, osaa suomea vain muutaman sanan, vetoaa diplomaattiseen koskemattomuuteensa ja vaatii saada puhua teidän kanssanne, herra eversti.

– No, antakaa sitten puhelin hänelle.

Luurista kuului hetken kolinaa ja kähinää. Sitten naisääni sanoi suomeksi: – Herra eversti, auttakaa minua!

Sama ääni jatkoi yläluokkaisella englannilla:

– Hirveä schäfer repi Pariisista ostetut housuni. Nyt nämä aboriginaalit syyttävät minua vakoilijaksi. Eversti, hyvä ystäväni, teidän on tultava hakemaan minut pois täältä helvetistä. Nämä kauheat miehet voivat tehdä minulle mitä tahansa. Naamat on maalattu mustiksi ja kaikki ovat aseissa hampaita myöten. Verenhimoinen hurttu murisee ja näyttelee hampaitaan. Se on kuin Baskervillen koira.

– Voitte rauhoittua, eversti sanoi Vakoojaladylle, jonka äänen hän oli tunnistanut jo tämän ensimmäisistä sanoista. – Minä tulen henkilökohtaisesti pelastamaan teidät, mutta teidän on oltava kärsivällinen. Olen siellä muutaman tunnin kuluttua. Antakaa nyt puhelin takaisin sille merivoimien upseerille.

– Saukko taas täällä, kuului puhelimesta parin sekunnin kuluttua.

– Komentajakapteeni, kuunnelkaa nyt hyvin tarkasti, aloitti tutkintatoimiston päällikkö arvovaltaisimmalla äänellään. – Nyt on kysymys vakavasta ja korkeimman salaisuusluokan asiasta. Tulevaisuutenne puolustusvoimissa riippuu tämän tilanteen hoitamisesta. Oletteko ymmärtäneet?

– Kyllä, herra eversti.

Everstin toimintamalli perustui vankkaan käsitykseen siitä, ettei varikon päälliköksi juuttunut komentajakapteeni ollut rakettimaisissa lähtöasemissa laivastouransa etenemisen kannalta. Hän pyysi varikon päällikköä kertomaan lyhyesti mitä oli tapahtunut naisen kiinnioton yhteydessä. Selostuksen saatuaan eversti käskytti:

– Teette myöhemmin minulle tarkan kirjallisen selostuksen ja toimitatte sen kuriirilla tänne tutkintaosastolle. Tai parempi on että käytte itse tuomassa sen, niin voimme silloin vielä vaihtaa pari sanaa. Sijoittakaa kiinniottamanne nainen vartioituna johonkin mukavaan huoneeseen ja tarjotkaa pari paukkua viskiä, jos sellaista sattuu löytymään. Minä tulen hakemaan hänet ja hoidan jatkotoimet. Kertokaa alaisillenne, että kyseessä oli pääesikunnan vastavakoilun järjestämä operaatio sotaharjoituksen turvatoimien testaamiseksi. Muistakaa kehua vartiokoiria Ronskia ja muita toimintaan osallistuneita hyvästä suorituksesta. Onko kysyttävää?

– On, herra eversti. Mitä teen kahdelle miehelle, jotka ovat yhä naisen rantaan tuoneessa veneessä. Paatti juuttui vanhaan rysään. Miehillä on brittiläiset diplomaattipassit niin kuin naisellakin ja he väittävät olleensa ruskaretkellä ja kalastamassa. Naisen he kertoivat tuoneensa rantaan, koska hänelle oli tullut pissahätä.

– Niinpä tietysti, brittiläistä huumoria, eversti totesi ja kysyi:
– Tulivatko miehet varikon alueelle?

– Eivät tulleet.

Eversti kelasi samaansa tapahtumaselostusta hetken mielessään ja antoi käskynsä:

– Irrottakaa vene rysästä ja päästäkää miehet menemään, mutta seurakaa heitä ainakin parikymmentä kilometriä Helsingin suuntaan. Jos naiselle tulee nälkä, niin keksikää hänelle jotain syömistä. Onhan teillä siellä ainakin näkkileipää. Tulen autolla ja se saattaa kestää useamman tunnin.

– Viskiä ja ruokaa, herra eversti.

– Juuri niin ja muistakaa, että jos kaikki menee putkeen, niin teitä voi odottaa mukava yllätys jo itsenäisyyspäivänä.

Lähtiessään osastolta eversti ilmoitti olevansa lopun päivää ruska-retkellä jossain päin Suomea. Ovella hän vielä hämmästytti käytävällä lorvineita alaisiaan huudahtamalla riemuissaan:

– Potkii se onni joskus meitäkin!

5.

Eversti ajoi rauhallisesti tarkoin nopeusrajoituksia noudattaen. Hän ei pitänyt turhaa kiirettä koska oli varma siitä, että muutaman tunnin kypsyttely tekisi Vakoojaladylle pelkästään hyvää.

Ajaessa oli myös hyvä miettiä taktiikkaa, jolla hän käsittelisi rysän päältä kiinni napattua brittien tiedusteluaseman johtajaa. Se oli tietenkin selvää, että eversti saapuisi merivoimien varikolle suurena pelastajasankarina, ainoana toivona ja vihonviimeisenä oljenkortena.

Kolmisen tuntia matkaa tehtyään vastavakoilupäällikkö saapui laivaston päävarikon tarkoin vartioidulle portille. Komentajakapteeni Saukko oli saapunut pääesikunnan everstiä vastaan mönkijällä. Mukanaan hänellä oli päivän sankari saksanpaimenkoira Ronski.

Esitelyään ensin vartiokoiran everstille, komentajakapteeni jatkoi:

– Tulin tänne vastaan, kun en enää kestänyt sitä eukkoa. Se kyseli viiden minuutin välein teidän saapumisestanne.

– Tarjositteko juomaa ja ruokaa?

– Vein madamelle koko pullon viskiä, kun hän alkoi vaikuttaa niin onnettomalta, mutta ruokaa nainen ei halunnut, vaikka kuinka hernerokkaa ja kaurapuuroa olisin tarjonnut. Pehmeää leipääkin olisi ollut tarjolla.

– No, lähdetään sitten katsomaan sitä vankianne, eversti totesi.
– Viskipullostani voi lähettää laskun tutkintaosastolle.

Komentajakapteeni Saukko nyökkäsi ja lähti ajamaan edellä. Myös sankarikoira Ronski matkasi mönkijän kyydissä. Tutkintaosaston päällikkö seurasi mustalla virka-Saabillaan perässä. He ohittivat suuren joukon varastorakennuksia. Osa tavaroista, kuten esimerkiksi rannikkotyökistön ammuntojen maalilautat, olivat katottomissa aituksissa.

Eversti oli käynyt joskus aikaisemminkin Kemiön varikolla, mutta nyt alue tuntui hänestä suuremmalta kuin hän muisti. Portilta oli ainakin pari kilometriä komentajakapteenin käytössä olevalle vanhalle, jo hieman ränsistyneen näköiselle huvilalle.

Merivoimat oli ostanut laajan maa-alueen Kemiöstä ja siirtänyt sinne suuret miinavarastot vaarallisen lähellä Helsinkiä olevilta armeijan saarilta.

Varikon päällikkö johdatteli Helsingin herran huvilan yläkertaan, jossa Vakoojaladya oli vartioimassa koira ja valtavan kokoinen värvätty ylikersantti, jolla oli maastopuvussaan sotilaspoliisin hihamerkki. Miehellä oli teräskypäri päässään ja aseinaan rynnäkkökivääri, pistooli ja pitkä pamppu. Everstin arvion mukaan ainakin 150-kiloisen ylikersantin leveä naama oli töhritty mustalla taisteluvärillä. Koira, joka oli sankarikoira Ronskin isovelji Perkele, ärhenteli kuin olisi ollut ankarassa krapulassa.

Murtuneen oloinen Vakoojalady kyhjötti räjähtäneessä nojatuolissa Pariisin housut riekaleina. Pienellä pöydällä hänen edessään

oli kolmen vartin viskipullo ja juomalasi. Pullon sisällöstä oli huvennut jo kolmannes. Viski taisi olla halvinta mitä Alkosta oli saatavilla.

Eversti viittasi ylikersantin ja koiran poistumaan. Varikon päällikkö katsoi hämmästyneenä kuinka tutkintaosaston päällikkö riensi halaamaan vangittua vakoilijaa – poskisuudelmatkin vaihdettiin.

– Minun housuni! nainen parkaisi.

– Nehän ovat kuin uusinta nuorisomuotia, eversti lohdutti. – Teidän eleganssinne ei ole vaatteista kiinni. Pyydän anteeksi, etten päässyt tänne saariston korpeen nopeammin. Minun oli hoidettava eräitä järjestelyjä.

– Kiitos teille. Kyllä minä ymmärrän.

– Tarvitsetteko lääkäreitä? eversti jatkoi huolehtivaisesti. – Ovatko koiran hampaat pureet tai kynnet raapineet teitä?

– Peto tuhosi vain nämä housuni.

Taitava ja hyvin koulutettu koira, eversti päätteli, mutta ei erehtynyt lausumaan sitä ääneen.

Tilannetta sivusta seuraava komentajakapteeni hämmästeli kuinka nopeasti nainen toipui alennustilastaan. Eversti taas ei viivyttellyt hetkeäkään:

– Komentajakapteeni Saukko! Te tiedätte miten toimia. Jos ongelmia tulee, niin ottakaa yhteys suoraan minuun, sinne lerppahattuosastolle. Me lähdemme nyt. Ilmoittakaa portille, että päästävät meidät ulos ilman kyselyitä.

– Käskystä, herra eversti. Menen heti soittamaan.

Tutkintaosaston päällikkö tuki brittien tiedustelupäällikköä hartioista ja lähti ohjaamaan naista alakertaan. Toisella kädellään hän nappasi mukaan pöydällä olleen viskipullon ja juomalasin.

Pihalla eversti ja lady nousivat mustaan Saabiin, molemmat etupenkille ja eversti lähti ajamaan varikon porttia kohti. He eivät

vaihtaneet sanaakaan ennen kuin auto oli sujahtanut ulos valmiiksi avatusta portista sotilaspoliisien tehdessä kunniaa.

6.

Vaikka everstillä oli ollut tulomatkalla aikaa pohtia, millaista taktiikkaa hän soveltaisi pinteeseen joutuneen Vakoojaladyn käsittelyssä, tunsu hän äkkiä itsensä hyvin epävarmaksi.

Syitä tähän oli monia. Ensinnäkin tällaista onnenpotkua ei armeijan vastavakoilupäällikölle sattunut kuin enintään kerran vuosikymmenessä. Tämän kaltaisen tilanteen hyödyntämisestä ei everstillä juuri ollut kokemuksia. Tutkintaosaston päällikkö tiesi, että hänen olisi toimittava kylmän ammattimaisesti. Samalla hän kuitenkin toivoi, että hänen armoillaan olisi ollut joku muu kuin tämä nainen. Vakoojalady oli auttanut paljon suomalaisia ja eversti oli jo pitkään tuntenut suurta sympatiaa naista kohtaan.

Eversti ymmärsi, että hänen oli varottava suhtautumasta MI6:n Helsingin tiedusteluaseman päällikköön kuin pöksyihinsä pissaneeseen pikkutyttöön. Vakoojalady oli sentään arvostettu ammatilainen, jolla oli ollut merkittävä urakehitys Hänen Majesteettinsa

Salaisessa palvelussa. Ja yleisesti arvioitiin, ettei yleneminen ollut vielä saavuttanut huippukohtaansa, vaan se saattoi viedä jopa aivan organisaation huipulle saakka.

Epäröivä eversti jatkoi siis rauhallisesti ajamista Kemiön saarelta mantereelle johtavaa tietä. Hän oli päättänyt, että Vakoojalady saisi aloittaa keskustelun. Hieman apua eversti kuitenkin tarjosi. Hän ojensi viskipullon ja lasin kyydittävälleen.

– Viski ei ole aivan parasta mahdollista, tutkintaosaston päällikkö tunnusti.

– Ei sillä ole nyt väliä, kiitos, nainen sanoi, pudotti lasin jalkatilaan, otti pitkin huikan suoraan pullon suusta ja jatkoi: – Ymmärrätte varmaan.

– Uskoisin niin. Kyllä minullekin maistuisi, mutta maamme poliisit suhtautuvat tiukkapipoisesti alkoholia nauttineena ajamiseen.

Parin minuutin kulutta Vakoojalady avasi suunsa uudelleen:

– Miten minun veneilytovereilleni on käynyt? Onko heidät vangittu? Joutuivatko hekin kidutetuiksi?

Eversti viivytteli hieman vastaustaan ja sanoi sitten:

– He eivät nousseet maihin kielletylle sotilasalueelle, vaikka luvattoman lähelle rantaa tulivatkin. Vene autettiin irti rysästä ja heidät päästettiin vapaasti lähtemään. He ovat matkalla Helsingin suuntaan. Saanko arvata, että herrat olivat sotilasiamies ja se nuori alaisenne?

– Kyllä olivat. Kiitän teitä heidänkin auttamisesta. Mutta mitä minulle nyt tapahtuu? Onko tulossa PNG?

Eversti piti jälleen pienen tehopaussin ja selitti sitten:

– Yritän hoitaa asian niin, että ettei teistä tule persona non grata. Meillä on mennyt jo vuosia niin mukavasti, että haluaisin teidän jatkavan vielä Helsingissä. Tämä on kuitenkin paha juttu ja valtuuteni ovat rajoitetut.

– Eversti, te pystytte ihmeisiin, sanoi Vakoojalady toiveikkaasti ja tuijotti vastavakoilupäällikköä vetoavasti suurilla silmillään.

Tutkintaosaston päällikkö antoi auton rauhoittavan hurinan täyttää hiljaisuuden. Vakoojalady kesti kuunnella sitä vain pari minuuttia ja aloitti sitten kiihkeästi:

– Eversti, minä kerron teille aivan kaiken.

– Ei. Älkää kertoko, keskeytti eversti heti. – Minä kerron teille mitä tässä on oikein tapahtunut.

Nainen mykistyi hämmästyneenä ja hänen kuljettajansa aloitti:

– Päätitte suurlähetystössä lähteä sotilasasiamiehen ja apurinne kanssa hieman rentoutumaan muutaman päivän ruska- ja kalastusretkelle. Otitte käyttöönne lähetystön nopeakulkuisen veneen ja suuntasitte kauniiksi tietämällemme Saaristomerelle. Teillä ei voinut olla aavistustakaan siitä, että siellä oli menossa merivoimien pääsotaharjoitus Hirmumyrsky 2004, jossa testattaisiin monia uutuuksia niin taktiikan kuin aseidenkin osalta. Ei, teitä brittejä kiinnostivat vain saariston värikäs ruska ja joltain karilta ongitut isot ahvenet.

Vakoojalady muuttui jo hätäntyneen näköiseksi, mutta eversti jatkoi paahtamistaan:

– Te ihmettelitte rantoihin naamioituja sota-aluksia, matalalla lentäviä Hawk-hävittäjiä ja meritiedustelukoneita. Hämmästyneinä kuuntelitte saaristosta kantautuvaa automaattiasien tulitusta ja katselitte syöksyveneiden hyökkäyksiä salmien ylitse. Sitten yllättäen jouduitte tiheään sumuun ja teidän oli pakko pysähtyä, koska ette enää nähneet missä kapea väylä kulki. Joka puolella ympärillänne oli vaarallisia karikkoja.

– Oliko se sumukin vain Suomen laivaston laskema sumuverho? kysäisi brittinainen ja otti ohuen huikan pullosta.

– Mistä minä sen tietäisin, eversti melkein naurahti. – Mutta

jatkan vielä pari lausetta. Odotitte sumun hälvenemistä, mutta sitä ei tuntunut tapahtuvan. Teille tuli tarve keventää pilssivettänne, mutta veneenne toiletti oli rikki. Onneksi lähellä häämötti maata. Herrasmiehenne laskivat teidät rantaan, jotta voisitte hakea helpotusta pensaikon suojasta. Puskia löytyikin mukavasti miinaluolaston suuaukon ja ohjushuoltolan välimaastosta. Sieltä teidät nappasi ansioitunut vartiokoira nimeltä Ronski.

Hieman henkeä vedettyään vastavakoilupäällikkö iski vielä yhden niitin:

– Varikon sotilaspoliisit takavarikoivat teiltä eräitä kiinnostavia tavaroita. Älkää huolestuko, omaisuutenne on autoni tavaratilassa ja saatte sen takaisin muutaman päivän kuluttua. Teillä ei liene mitään sitä vastaan, että tutustumme sitä ennen muun muassa suuren määrään valokuvia, joita olette napsineet Saaristomeren hehkuvasta ruskasta.

– Eversti hyvä, mitä te vaaditte minulta? parkaisi Vakoojalady.
– Sanokaa se ja lopettakaa tuo piinaaminen.

7.

Pääesikunnan tutkintatoimiston päällikköä hävetti hänen suuresti kunnioittamansa naisen hädänalaisen tilan hyväksi käyttäminen, vaikka kyse olikin aikuisten ammattilaisten kovasta pelistä, jonka säännöt olivat kaikkien osallistujien tiedossa.

Eversti ei ollut ylpeä suorituksestaan siitäkään huolimatta, että alkoi olla jo varma voitostaan. Vakoojaladylla ei voinut enää olla jokereita hihassaan – paitsi ehkä niitä, joita eversti halusikin sieltä esiin tulevan.

Kun suomalainen ei ollut vastannut britin esittämään kysymyseen, niin tämä jatkoi:

– Voinko soittaa venematalla oleville kumppaneilleni? Haluaisin vain varmistua, että he ovat turvassa.

– Minä takaan heidän turvallisuutensa, eversti vakuutti. – Sitä paitsi teidän molemmat matkapuhelimenne ovat autoni takaboksissa ja tarkastukseen menossa. Olisi sitä paitsi aivan turhaa yrittää soittaa

veneeseen, koska moottorin melussa he eivät kuitenkaan kuulisi soittoääntä. Eikä ulkomerellä taida edes olla kenttää. Joten älkäämme tuhlata aikaa soittoyrytyksiin, vaan käykäämme jossakin tien varrella hieman ruokailemassa. Minä tarjoan.

– Minulle ei nyt ruoka maistu, ilmoitti nainen kipakasti.

– Ruokahalu kasvaa syödessä, kuittasi eversti ja kaartoi Saabin ravintolalla varustetun huoltoaseman pysäköintipaikalle. – Pääsemme tutustumaan suomalaiseen kulinarismiin.

– Tarkoitat varmasti pyttipannua, Vakoojalady totesi ja hämmästykseseen eversti huomasi matkakumppaninsa kasvoilla jonkinlaisen hymynhäiveen. Siitä olisi tietenkin pitänyt huolestua, mutta siihen ei eversti enää pystynyt. Hänelle tuli jollain lailla parempi olo, vaikka nainen tuntui olevan kovempi luu kuin eversti oli uskonutkaan.

– Valitettavasti mämmiä ei ole tähän aikaan vuodesta tarjolla, tutkintaosaston päällikkö jatkoi itselläänkin jo virne suupielessä.

Kun he astelivat lähes tyhjän ravintolan baaritiskin ääreen, Vakoojalady ilmoitti:

– Tilaa minulle ihan mitä tahansa. Minä käyn naistenhuoneessa puuteroimassa.

Eversti nyökkäsi. Hän tiesi, ettei ollut aihetta lähteä vessanovelle vahtia pitämään, vaan ryhtyi ihmettelemään seinällä olevaa ruokalista, jossa ei kyllä mitään ihmettelemistä ollut. Listalla oli ne kaikki pakolliset lajit hernekeitosta lihapulliin, joten valinta ei ollut vaikea.

Nyrpeän näköinen nuori nainen otti vastaan tilauksen, joka käsitti kaksi annosta lihapullia ja kaksi pulloa kivennäisvettä. Eversti siirtyi kahden hengen ikkunapöytään odottelemaan ruoka-annoksia ja kyydittävänsä.

Vakoojalady saapui ensimmäisenä ja lihapullat heti perässä. Pöytään istuuduttuaan nainen joi heti kärkeen vesipullonsa melkein

tyhjäksi ja kävi sitten päättäväisesti ruokaan käsiksi. Hän aikoi syödä vaikka väkisin.

Pari pullaa suuhunsa saatuaan brittinainen ilmoitti:

– Mutta tämähän on yllättävän hyvää. Vettä tarvitsen varmasti vähän lisää.

Tutkintaosaston päällikkö yritti viittoilla tiskin takana olevalle tarjoilijalle, mutta tämä ei ollut huomaavinaan ja jatkoi vain kännykkäänsä puhumista samalla kun selaili myynnissä olevaa Seiska-lehteä. Everstin edessä oli vesipullo yhä koskemattomana, joten hän kaatoi siitä pöytäkumppaninsa lasin täyteen ja maistoi sitten itsekin ruokaa.

– Totta, hyvää tämä on. Lihapullat ja muusi on varmaankin tehty täällä.

Ruoan päälle juotiin vielä kahvit, mutta mitään tärkeitä asioita ei otettu puheeksi. Lähdettäessä brittien vakoilujohtaja käväisi vielä toisen kerran naistenhuoneessa, mutta eversti ei pitänyt sitä mitenkään epäilyttävänä. Naisethan halusivat kurjimmissakin tilanteissa huolehtia ulkonäöstään.

Koiran riekaleiksi repimille housuilleen Vakoojalady ei kuitenkaan voinut tehdä mitään. Niissä esiintyminen selvästi nolotti ja hermostutti yleensä eleganteissa asusteissa liikkumaan tottunutta ladya.

– Eiköhän jatketa matkaa, jotta päästään yöksi omiin sänkyihimme nukkumaan, ehdotti eversti ja johdatteli kumppaninsa mustan Saabin etuistuimelle.

Heti auton lähdettyä liikkeelle selvästi piristynyt Vakoojalady sanoi yllättävän määrätietoisesti:

– Jos eversti nyt vihdoinkin ilmoittaisi mitä haluaa minulta. En kerta kaikkiaan enää kestä tätä epätietoisuutta.

8.

Tutkintaosaston päällikkö ei enää aikaillut. Hän oli harkinnut tarkoin tämän siirtonsa ja taktiikka pohjautui tietoon, jonka mukaan Vakoojalady oli nuorempana kuulunut Englannin työväenpuolueen radikaaliin vasemmistosiipeen. Eversti oli myös kuullut puhuttavan, että Labourin piirissä hänen vieressään istuvaa naista pidettiin yhä mahdollisena tulevaisuuden huippupoliitikkona, ellei hän sitten onnistuisi nousemaan Hänen Majesteettiinsa tiedustelupalvelun johtoon.

Eversti aloitti kuitenkin varovaisesti ja tunnustellen:

– Nykyinen presidenttimme ja ylipäällikkömme Tarja Halonen on tavallaan sinun aatesisariasi, SDP:n vasenta laitaa. Monissa 1960-luvun mielenosoituksissa karaistunut nainen, kuten...

– Aivan niin. Kyllä minä Tarjan tunnen ja tunsin hänet jo ennen presidentiksi tuloa.

– Minä satun kyllä tietämään senkin, katsoi eversti aiheelliseksi

todeta. – Tarja on nyt kääntynyt puoleeni ja pyytänyt pientä palvelusta. Minä haluaisin tietysti hoitaa homman hyvin ja siinä saattaisin tarvita hieman apua.

Tämän jälkeen tutkintaosaston päällikkö kertoi ylipäällikön pyynnöstä tulevaisuutta luotaavan luonneprofilin hankkimiseksi Venäjän presidentistä Vladimir Putinista.

Asian kuultuaan Vakoojalady huokaisi helpotuksesta ja hihkaisi:

– Se hoituu helposti! Sain juuri Lontoosta melkein neljäkymmentä liuskaa pitkän analyysin Putinin luonteesta ja hänen tavoitteistaan. Muistio on parhaiden asiantuntijoidemme laatima. Voin toimittaa sen pikaisesti, jos lupaatte hyödyntää papereita niin, että mikään ei viittaa MI6:een.

– Se sopii. Teen siitä oman versioni ilman lähdeviitteitä. On kai itsestään selvää, että teidänkään puolellanne kukaan muu ei saa tietää presidenttimme saamasta Putin-muistiosta.

– Tietenkin, nainen vastasi. – Lontoosta saamani analyysi entisen KGB-upseerin kehityksestä Moskovan uudeksi tsaariksi on leimattu huippusalaiseksi, ja täällä Helsingissä vain minulla ja suurlähettiläällä on oikeus tutustua siihen.

Sitten Vakoojalady alkoi tuijotella auton ikkunasta nopeasti pimenevää iltaa ja hänen mielensä synkkeni uudelleen. Nainen oli varma, että pelkkä Putin-papereiden toimittaminen ei riittäisi everstille. Maasta karkotuksen uhka leijui yhä hänen yllään. Olihan hän tunkeutunut kielletylle sotilasalueelle tiedusteluun tarkoitettu erikoiskamera mukanaan.

Vakoojalady ymmärsi everstin haluavan enemmän. Niin hänkin olisi vastaavassa tapauksessa halunnut. Mutta mitä hänellä olisi sel-laista annettavaa, joka tyydyttäisi riittävästi Suomen pääesikunnan tutkintaosaston päällikön ammatillista kunnianhimoa?

Monet ajatukset myllersivät kokeneen naisvakoilijan aivoissa. Hän oli luullut tuntevansa hyvin tämän autokuskinsa, suomalaisen vasta-vakoilueverstin, mutta enää hän ei ollut asiasta niinkään varma. Kuinka kunnianhimoinen eversti oli? Kuinka pitkälle hänellä oli valtuudet joustaa erikoisissa tilanteissa? Saattoiko everstillä olla kanttia ylittää nämä valtuutensa? Oliko mies valmis jopa vaarantamaan uransa, jotta saisi hyödyllisen suhteensa brittien Helsingin tiedusteluaseman päällikköön jatkumaan?

Koska Vakoojalady ei tiennyt vastausta näihin kysymyksiin, oli hänen pelattava varman päälle tai muutoin edessä saattoi olla katastrofi – ainakin hänelle itselleen. Vakoilussa ei tunneta sääliä eikä anteeksiantoa.

Päätös toimintatavasta syntyi lopulta hetkessä. Vakoojalady kaivoi pullon ja lasin auton lattialta ja sanoi:

– Otan vielä yhden ryypyn, vaikka se noloa onkin. Minulla on hiukan huono olo. Saatoin vilustua merellä. Varsinkin Bengtskärin majakan kohdalla tuuli hurjasti. Yritimme nousta sinne kallio-luodolle, mutta merenkäynti esti sen.

Auton valokeilojen loisteessa näkyvää tietä tuijottava eversti ynähti jotain ”siitä vaan” -tyyppistä. Nainen kaatoi juomalasin puolilleen ja maistoi kunnan kulauksen. Sitten hän sanoi:

– Merellä oli paljon kylmempää kuin luulimme. Minulla oli aivan liian vähän vaateita yllä ja varmasti myös vääränlaisia. Palelen yhä, kun nämä housutkaan ei juuri enää lämmitä.

Eversti sääti auton lämmityslaitteen suurimmalle mahdolliselle teholle. Vakoojalady kiitti ja jatkoi saman tien:

– Kiinnostaisiko nyt todellinen syy siihen, miksi olimme seuraamassa Hirmumyrsky 2004 -harjoitustanne?